

PROSPECT
2019-1-FR01-KA201-063174

EDUKACJA OBYWATELSKA

KATALOG DOBRYCH PRAKTYK

ANALIZA BADAWCZA
POZIOM MIĘDZYNARODOWY

Informacje o projekcie

Tytuł projektu: PROSPECT: Link learning and social commitment for future citizens growth

Numer umowy: 2019-1-FR01-KA201-063174

Partnerzy projektu:

- AFORMAC (Koordynator, Francja);
- Institut za Podgotovka na Slujiteliv Mejdunarodni Organizacii Zdruzenie (Bułgaria);
- Regional Department of Education – Pernik (Bułgaria);
- Wyzsza Szkola Biznesu i Nauk o Zdrowiu (Polska);
- Asociacion Cultural Euroaccion Murcia (Hiszpania);
- AEVA - Associação para a Educação e Valorização da Região de Aveiro (Portugalia);
- Direzione Didattica Secondo Circolo Pg (Włochy);
- Tiber Umbria Comett Education Programme (Włochy);
- Direzione Didattica III Circolo Perugia (Włochy).

Przy wsparciu programu Erasmus+ Unii Europejskiej.

Wsparcie Komisji Europejskiej dla produkcji tej publikacji nie stanowi poparcia dla treści, które odzwierciedlają jedynie poglądy autorów, a Komisja nie może zostać pociągnięta do odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.

Spis treści

Słowo wstępu na temat Edukacji Obywatelskiej – str. 5

Metodologia – str. 7

Bułgaria – str. 9

Pozwólcie nam być dobrymi ludźmi – str. 9

Projekt Edukacyjny Na Rzecz Zapobiegania Handlowi Dziećmi: "Robaczek Świętojański - Oświecić Ciemność" – str. 10

Biuro Policji Dziecięcej – str. 11

My i Nasze Środowisko – str. 12

Wtorek Darczyńców – str. 13

Koncert Dobroczynny "Magia Bożego Narodzenia" – str. 14

Noszę Bułgarię w Swoim Sercu – str. 15

Francja – str. 16

P.A.R.C.S. – str. 16

Budować Swoje Obywatelstwo, Aby Lepiej Wpasować Się W Swoją Ścieżkę Szkoleniową – str. 17

Nauka Podejmowania Działania w Mieście – str. 18

Zielona Fala – str. 19

Witamy Uchodźców – str. 20

Włochy – str. 21

Mogę Się Dostać. Udostępnienie Ogrodu Szkolnego Niepełnosprawnemu Koledze Z Klasy – str. 21

Zacznijmy Zmianę... Od Sortowania Odpadów – str. 22

Razem Piękniej: Nowe Oblicze Dla Dekoracji Przestrzeni Podmiejskich – str. 23

Miejsce Dla Nas Wszystkich – str. 24

Service Learning Po Włosku – str. 25

Obywatelstwo = Uznanie Praw I Obowiązków W Ramach Wspólnoty Światowej – str. 26

Polska – str. 27

Wiedza o Społeczeństwie – Przedmiot szkolny – str. 27

Europejski Uniwersytet Latający (EUL) – str. 28

Program Edukacji o Polityce – str. 29

Akcja Segregacja – str. 30

Projekt „Niepodległa” – str. 31

Portugalia – str. 32

Symulacja Sądowa Spraw Dotyczących Praw Człowieka – str. 32

Notatnik Podróżny: Pedagogiczne Szlaki Kształcenia na Rzecz Integralnej Ekologii Poprzez Globalne Obywatelstwo – str. 33

Młodzieżowy Parlament – str. 34

Hiszpania – str. 36

Zmienić Zmiany Klimatyczne – str. 36

Zespół E – str. 37

Rynek – str. 38

ABO – str. 39

Feliciano Solidario (Świętowanie Solidarności) – str. 40

Słowo wstępu na temat Edukacji Obywatelskiej

Młodzi ludzie kończący edukację szkolną powinni być obywatelami świadomymi swoich praw, odpowiednio przygotowanymi do realizacji swoich pomysłów i planów życiowych. Oprócz zdobycia wiedzy praktycznej, powinni oni rozwinąć proaktywną i przedsiębiorczą postawę w szkole oraz nabyć zestaw umiejętności społecznych pozwalających im na działanie we wszystkich warunkach społeczno-ekonomicznych, jakie napotykają.¹

W projekcie PROSPECT chcemy pojęcie edukacji obywatelskiej rozumieć bardzo szeroko - jako globalne obywatelstwo, nie ograniczając się do bycia obywatelem danego kraju. Naszym zdaniem celem szkoły jest edukacja obywateli świata, otwartych na jego problemy i zdolnych do działania także w przestrzeni międzynarodowej oraz w warunkach globalizacji, różnorodności kulturowej czy społecznej.

Jest to bardzo szerokie pojęcie, obejmujące nie tylko nauczanie i uczenie się podczas lekcji, ale także zajęcia praktyczne w życiu szkolnym i zajęcia w szerszej społeczności.

Definicja edukacji obywatelskiej:

Edukacja obywatelska jest dziedziną, która ma na celu promowanie harmonijnego współistnienia i sprzyjanie obopólnie korzystnemu rozwojowi jednostek i społeczności, w których one żyją. W społeczeństwach demokratycznych edukacja obywatelska wspiera uczniów w staniu się aktywnymi, świadomymi i odpowiedzialnymi obywatelami, którzy chcą i są w stanie wziąć odpowiedzialność za siebie i swoje społeczności na szczeblu krajowym, europejskim i międzynarodowym.
(za: Eurydice Brief. Citizenship Education at School in Europe 2017)

Badanie Eurydice z 2017 r. potwierdziło, że edukacja obywatelska jest częścią krajowych programów kształcenia ogólnego we wszystkich krajach. Potwierdziło ono również, że edukacja obywatelska to znacznie więcej niż tylko nauczanie uczniów o instytucjach politycznych lub historii danego kraju. We wszystkich krajach istnieją ambitne programy nauczania, których celem jest rozwijanie kompetencji związanych ze skutecznym i konstruktywnym współdziałaniem z innymi, z krytycznym myśleniem i z działaniem w sposób odpowiedzialny społecznie, w sposób demokratyczny.²

Jakich umiejętności potrzebuje uczeń aby stać się aktywnym i odpowiedzialnym obywatelem?³

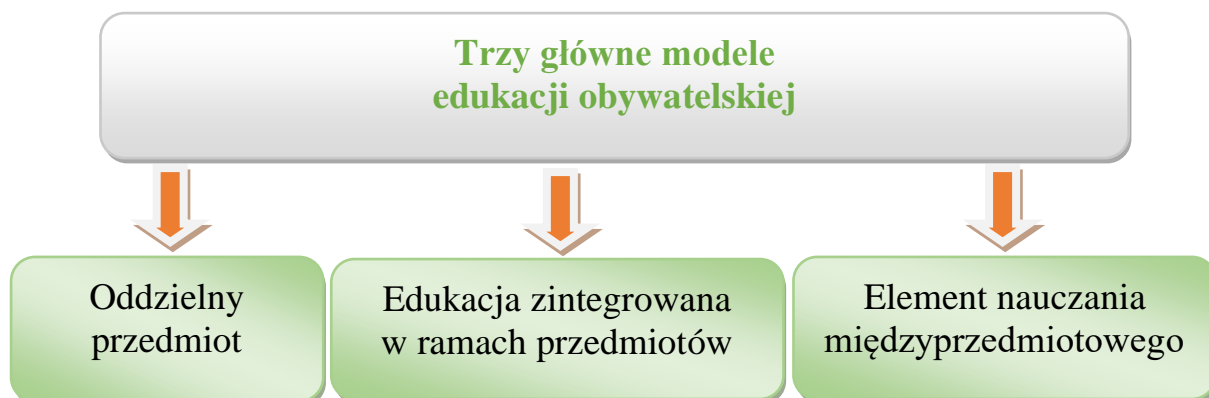
- umiejętności obywatelskie - uczestnictwo w życiu społecznym, np. poprzez wolontariat, oraz wpływanie na wydarzenia polityczne poprzez głosowanie i składanie petycji,
- umiejętności społeczne - życie i praca z innymi, rozwiązywanie konfliktów,
- umiejętności komunikacyjne - słuchanie, rozumienie i uczestniczenie w dyskusjach,
- umiejętności międzykulturowe - budowanie dialogu międzykulturowego i dostrzeganie różnic kulturowych.

¹ <https://www.think.org.pl/edukacja-obywatelska>

² Eurydice Brief. Citizenship Education at School in Europe 2017

³

http://www.edukacjaobywatelska.gfo.pl/uploads/images/pliki/Modele_nauczania_edukacji_obywatelskiej_w_szkolach_europejskich-KOrdowska.pdf

W całej Europie stosuje się trzy główne podejścia programowe do edukacji obywatelskiej⁴:

- Element nauczania międzyprzedmiotowego: cele edukacji obywatelskiej, treści lub efekty uczenia się są określone jako przekrojowe w całym programie nauczania i wszyscy nauczyciele są współodpowiedzialni za ich realizację.
- Edukacja zintegrowana w ramach przedmiotów: cele edukacji obywatelskiej, treści lub efekty kształcenia są włączone do dokumentów programowych szerszych przedmiotów lub obszarów kształcenia, często związanych z naukami humanistycznymi/społecznymi.
- Oddzielny przedmiot: cele edukacji obywatelskiej, treści lub efekty kształcenia/uczenia się zawarte są w ramach odrębnego przedmiotu, poświęconego głównie tematyce obywatelskiej.

Połączenie wiedzy, umiejętności i postaw, które pozwolą młodym ludziom stać się aktywnymi obywatelami, z umiejętnościami kształtowania przyszłości demokratycznych społeczeństw na świecie, jest jednym z najważniejszych wyzwań stojących przed systemami edukacji w XXI wieku. Edukacja obywatelska jest jednym z najważniejszych sposobów, jakimi dysponują kraje europejskie, aby umożliwić młodym ludziom zdobycie kompetencji społecznych i obywatelskich, które będą im potrzebne w przyszłości.⁵

W poniższej publikacji przedstawiono przykłady Dobrych Praktyk zebranych w krajach partnerskich projektu PROSPECT: Bułgarii, Francji, Włoszech, Polsce Portugalii oraz Hiszpanii, w całej Europie. Zebrane Dobre Praktyki znajdują się w różnych modelach edukacji obywatelskiej. Znajdziemy wśród nich opisy poszczególnych przedmiotów, projekty będące częścią edukacji zintegrowanej w ramach obszarów edukacyjnych, czy też elementów nauczania ponadprogramowego. Ciekawostką są dodatkowe projekty realizowane przez instytucje edukacyjne inne niż szkoły. Mamy nadzieję, że poniższy katalog stanie się dla Państwa źródłem inspiracji i zachętą do aktywnego upowszechniania idei edukacji obywatelskiej.

Poniższy katalog zawiera podstawowe informacje o każdej praktyce. Jeśli są Państwo zainteresowani przedstawionymi w nim propozycjami, zapraszamy do zapoznania się z szerszą wersją katalogu oraz szczegółową analizą Dobrych Praktyk.

Miłej lektury!

Zespół projektu PROSPECT!

⁴ Eurydice Brief. Citizenship Education at School in Europe 2017

⁵ <https://www.think.org.pl/edukacja-obywatelska>

Metodologia

Projekt PROSPECT ma na celu opracowanie i przetestowanie modelu edukacji w zakresie globalnego obywatelstwa, adresowanego do wszystkich poziomów szkół, począwszy **od przedszkola do szkół średnich**, skoncentrowanego na *service learning*, jako kluczowym momencie przejścia od wiedzy (know) do umiejętności (know how to be) i kompetencji (know how to do). Proces ten zagwarantuje kształcenie obywateli zdolnych do działania w sposób krytyczny i do stawienia czoła nowym wyzwaniom globalnego społeczeństwa.

7

Cel badawczy

Zebranie i analiza interesujących praktyk w **co najmniej sześciu państwach członkowskich UE** w zakresie **wzmacniania umiejętności obywatelskich na poziomie globalnym** w ramach zajęć programowych, w celu monitorowania ich wpływu na kompetencje uczniów. Zarówno ramy odniesienia, jak i metodologie i wyniki mogą zostać przeniesione na inne konteksty geograficzne i edukacyjne.

W celu ujednoczenia zbioru praktyk we wszystkich krajach partnerskich opracowano spójne narzędzia.

Metodologia

Strategia gromadzenia i analizy danych składała się z kilku etapów:

1. Opracowanie metodologii.
2. Przeprowadzenie analizy (desk research) w każdym z krajów uczestniczących w projekcie.
3. Zebranie i opisanie praktyk - poziom krajowy (tłumaczenie na język angielski).
4. Przygotowanie raportu międzynarodowego (tłumaczenie raportu międzynarodowego na języki partnerów).

Ad. 1) Opracowano następujące narzędzia:

- Szablon do opisu praktyk;
- Metodologia - instrukcje dotyczące opracowania i opisu praktyk.

Ad. 2) Analiza została przeprowadzona w sześciu krajach uczestniczących w projekcie: Francji, Włoszech, Bułgarii, Polsce, Hiszpanii i Portugalii.

Analiza została przeprowadzona w różnych językach (w języku narodowym każdego z partnerów).

Zebranie przez wszystkie zespoły narodowe **co najmniej 5 interesujących praktyk** (na zespół narodowy). Każdy zespół był zaangażowany w selekcję, zbieranie i analizowanie praktyk na poziomie krajowym.

Ten Rezultat Intelktualny został wdrożony poprzez analizę podstawowych podejść metodologicznych mających na celu wzmocnienie umiejętności globalnego obywatelstwa w działaniach programowych w kontekście krajowym każdego z krajów partnerskich (możliwe było także dostarczenie praktyk na poziomie międzynarodowym lub z innych krajów).

Identyfikacja i wybór dobrych praktyk

Wybór dobrych praktyk jest ważnym czynnikiem. Ważne było, aby zaprezentować praktykę charakteryzującą się czymś nowym, innowacyjnym, wprowadzającym innowacyjne rozwiązania w tematyce projektu. Jednocześnie dobra praktyka powinna być wypróbowana, przetestowana i zakończona sukcesem.

"Dobra praktyka" definiowana jest jako praktyka, która pozwala, w danym kontekście, na osiągnięcie oczekiwanego rezultatu, mierzonego efektywnością i skutecznością, która może być uogólniona lub zastosowana w innych kontekstach, a następnie przyjęta jako model.

W naszym przypadku zatem wszystko to, co w danym kontekście pozwala na osiągnięcie oczekiwanego wyniku mierzonego w kategoriach rozwoju i wzmocnienia globalnych umiejętności obywatelskich wśród uczniów w ramach zajęć programowych może być traktowane jako model.

Wybierając praktykę, powinno się również zwrócić uwagę na szeroki dostęp do informacji na jej temat.

Bułgaria

POZWÓLCIE NAM BYĆ DOBRYMI LUDŹMI

IDENTYFIKACJA

Instytucja wdrażająca praktykę	Szkoła Średnia nr 6 im. Św. Cyryla i Św. Metodego, miasto Pernik
Okres realizacji	17.09.2019 - 30.06.2020

OPIS

Grupa docelowa	Nauczyciele, rodzice, dzieci. Każdy do którego skierowane są cele praktyki.
Główne cele	Nabywanie wiedzy i umiejętności społecznych w zakresie przestrzegania praw obywatelskich, wypełniania obowiązków i przejmowania odpowiedzialności.
Opis praktyki	<ul style="list-style-type: none"> Idea praktyki Kształtowanie u uczniów wiedzy i umiejętności osobistych w zakresie aktywnej interakcji ze środowiskiem społecznym. Rozwijanie aktywnej postawy obywatelskiej i umiejętności jej obrony. Rozwijanie człowieczeństwa i dobroci. Główne działania - program, jego etapy<ol style="list-style-type: none"> Różnica między dobrem a złem. Wrażliwość na dobro. Aktywne dobro. Osoby lub grupy zaangażowane w realizację praktyki Uczniowie pracujący nad sprawami, ich wychowawcy i pozostali nauczyciele.
Rezultaty praktyki	<ol style="list-style-type: none"> Budowanie dobrego mikroklimatu. Znacząca kontrola nad agresją. Tworzenie zespołów klasowych.
Metodologia	Ogólne działania edukacyjne, dodatkowe i pozaszkolne. Prowadzenie godzin lekcyjnych zgodnie z planem z udziałem uczniów. Obchodzenie wszystkich świąt narodowych i szkolnych. Przestrzeganie obowiązkowych symboli szkoły bułgarskiej - flagi narodowej, hymnu narodowego, flagi szkolnej. Stworzenie systemu współpracy z głównymi czynnikami społecznymi - rodziną, instytucjami kulturalnymi, stowarzyszeniami, fundacjami, przedsiębiorstwami produkcyjnymi, jednostkami naukowymi itp. istotnymi dla edukacji młodzieży. Włączenie etyki i moralności chrześcijańskiej do zajęć w klasach szkolnych. Systematyczne przygotowywanie wystaw na konkretne tematy i zainteresowania. Udział w regionalnych i krajowych konkursach.
Strona internetowa	http://6su-pernik.eu/

**PROJEKT EDUKACYJNY NA RZECZ ZAPOBIEGANIA HANDLOWI DZIEĆMI:
"ROBACZEK ŚWIĘTOJAŃSKI - OŚWIETLAĆ CIEMNOŚĆ"**

IDENTYFIKACJA

Instytucja wdrażająca praktykę Szkoła Podstawowa nr 10 im. Aleko Konstantinov, miasto Pernik

OPIS

Grupa docelowa Uczniowie od klasy 4tej do 7ej SP nr 10 im. Aleko Konstantinov, miasto Pernik

Główne cele

Zdobywanie wiedzy o:

- prawach i obowiązkach dzieci;
- tym, kiedy ich prawa są naruszane i rozwijanie umiejętności ich obrony;
- podstawowych pojęciach związanych z ruchem drogowym, skalą i dotkliwością problemu.

Dzieci powinny znać:

- Międzynarodową konwencję ONZ o prawach dziecka
- obowiązki, jakie mają sami dorośli i dzieci, aby je obserwować;
- wiedzieć, kiedy ich prawa są naruszane;
- wiedzieć, czym jest handel ludźmi i jakie jest to dla nich ryzyko.

Kształtowanie umiejętności:

- dochodzenia swoich praw;
- wypełniania swoich obowiązków;
- wzajemnego szacunku, tolerancji;
- interakcji z rówieśnikami i dorosłymi;
- pracy zespołowej;
- itp.

Opis praktyki

• Idea praktyki
Informowanie i uczenie się o prawach i obowiązkach uczniów. Rozwijanie umiejętności identyfikowania mechanizmów handlu poprzez wyjaśnianie.

• Główne działania - program, jego etapy
Szkolenie składało się z modułów szkoleniowych, opisanych w podręczniku dostarczonym przez zespół do organizacji partnerskiej, zgodnie z harmonogramem opracowanym przez zespół szkolny.

• Osoby lub grupy zaangażowane w realizację praktyki
Nauczyciele klas i uczniowie w klasach 4-7. Pedagodzy przeprowadzili szkolenia uczniów, pracując z dostarczonym podręcznikiem.

Metodologia

Praca z podręcznikiem i multimedialnym programem edukacyjnym w nim zawartym. Program składa się z aplikacji internetowej oraz aplikacji na smartfon i jest używany przez uczniów, dostosowany do ich potrzeb i poziomu percepcji. Podniosło to świadomość uczniów i dało im wskazówki jak chronić się przed handlem dziećmi.

W podręczniku znajdują się 4 oddzielne lekcje do pracy z dziećmi w ciągu 4 zajęć. Podręcznik zawiera opis zajęć dla każdej z czterech lekcji, listę zastosowań, które wspomagają prezentację informacji, tabelę metod pracy w grupie i inne materiały, które nauczyciel może wykorzystać.

Strona internetowa

<http://10ou.net/>

BIURO POLICJI DZIECIĘCEJ**IDENTYFIKACJA**

Instytucja wdrażająca praktykę	Szkoła Średnia im. Vasila Levskiego, miasto Breznik
Okres realizacji	01.10.2016 – 05.2018; 01.10.2018 – 05.2020
Obszar realizacji	W całym kraju - we wszystkich obszarach utworzono kilka grup. W naszej szkole jedna grupa brała udział w obu okresach programu.

11

OPIS

Grupa docelowa	Uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych.
Główne cele	Cel: poprzez zajęcia teoretyczne i praktyczne dzieci powinny zdobywać wiedzę i umiejętności, aby chronić swoje życie i życie swoich przyjaciół; aby radzić sobie w trudnych sytuacjach w domu, w szkole i na ulicy; o swoich prawach i obowiązkach; o pracy zespołowej, szacunku i tolerancji wobec innych..
Opis praktyki	Pomysły i tematy mają charakter długofalowy i są przeznaczone do dwuletniego kształcenia pozaszkolnego uczniów szkół podstawowych. Program realizowany jest przez nauczycieli i pracowników Ministerstwa Spraw Wewnętrznych – miasta Pernik ze struktur Policji Bezpieczeństwa i Ruchu Drogowego oraz Policji Kryminalnej, psychologów z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, ekspertów z Bułgarskiego Czerwonego Krzyża, Bułgarskiego Związku Turystycznego oraz przedstawicieli Bułgarskiego Kościoła Prawosławnego.
Rezultaty praktyki	<ul style="list-style-type: none"> • Efekty mierzalne W grupach uczestniczy 25 uczniów. W pierwszym dwuletnim programie uczestniczyli uczniowie z klas 3, 4 i 6 z sześciu klas. W obecnej grupie znajdują się uczniowie z klas czwartych – z dwóch klas w szkole. • Efekty niemierzalne Uczniowie lepiej znają zasady ruchu drogowego, potrafią opatrywać rannego i wiedzą, jak wezwać pomoc. Ich wiedza o chrześcijańskich świętach trafia również do ich domów. • Wpływ dobrych praktyk Uczniowie mają możliwość zmierzenia się z problemami naszego społeczeństwa i poznania metod i kroków zapobiegających im.
Metodologia	W zależności od tematu stosowane są różne metody: dyskurs, demonstracja, obserwacja, ćwiczenia , itp.
Strona internetowa	www.vasil-levski.info

MY I NASZE ŚRODOWISKO

IDENTYFIKACJA

Instytucja wdrażająca praktykę	Szkoła Średnia im. Św. Cyryla i Św. Metodego, miasto Radomir
Okres realizacji	Od 2012 do chwili obecnej

12

OPIS

Grupa docelowa	Uczniowie ze szkoły, klasy 5-12
Główne cele	<ul style="list-style-type: none"> • Edukacja ekologiczna i zdrowotna • Nabywanie praktycznych umiejętności i kompetencji związanych ze zdrowiem i środowiskiem naturalnym.
Opis praktyki	<ul style="list-style-type: none"> • Idea praktyki: Otwórzmy oczy dla Natury! • Główne zajęcia - zakładanie ogródków kwiatowych, sadzenie kwiatów i drzew, sprzątanie podwórka szkolnego i zazielenianie sal lekcyjnych. • Ograniczenie zużycia tworzyw sztucznych, selektywna zbiórka odpadów, zbiórka plastikowych nakrętek. • Wprowadzanie bioróżnorodności na naszej ziemi ojczystej, w naszym kraju i na całym świecie. • Wybieranie zdrowego stylu życia. • Miłość do natury. <p>Uczniowie z zainteresowaniami angażują się w praktyczną realizację idei ochrony środowiska.</p>
Rezultaty praktyki	<ul style="list-style-type: none"> • Efekty mierzalne Raportowanie wyników co roku na imprezie organizowanej w dniu 22 Kwiecień, Dzień Ziemi. • Efekty niemierzalne Zadowolenie z badań i wykonanej pracy praktycznej, promowanie idei i zaangażowanie kolegów z klasy i przyjaciół. • Wpływ najlepszych praktyk Poczucie więzi z naturą oraz zdobywanie praktycznej wiedzy i umiejętności jej zachowania.
Metodologia	<ul style="list-style-type: none"> • Założenie eko klubu i zaangażowanie w jego działalność uczniów wszystkich klas. • Praca nad kalendarzem środowiskowym: oznaczanie i promowanie najważniejszych terminów, włączanie się w różne inicjatywy: Dzień Ziemi, Dzień Wody, Godzina dla Ziemi, "Dorastanie z naszym lasem", itp. • Aktywność praktyczna i zdobywanie wiedzy i umiejętności przez całe życie poprzez organizowanie dni sprzątania i sadzenia kwiatów i drzew.
Strona internetowa	www.su-radomir.com

WTOREK DARCZYŃCÓW**IDENTYFIKACJA**

Instytucja wdrażająca praktykę	Szkoła Podstawowa im. Św. Cyryla i Św. Metodego, wieś Dragichevo
Okres realizacji	Listopad 2019 – Luty 2020, włącznie.

OPIS

Kontekst	<p>Wtorek Darczyńców jest inicjatywą o zasięgu globalnym. Jest to dzień, w którym każdy - przedsiębiorcy i eksperci, rodziny, firmy, organizacje publiczne, uczniowie i pracownicy - może przekazać odrobinę swojego talentu, pieniędzy, usług, jedzenia lub po prostu czasu komuś, kto tego potrzebuje.</p> <p>Pomysł zrodził się w Stanach Zjednoczonych w 2012 roku jako reakcja na Czarny Piątek i szaleństwo zakupów w niekontrolowany sposób w święta, kiedy to większość ludzi, zalanych wszędzie informacjami reklamowymi, kupuje niepotrzebne rzeczy i kupuje za dużo.</p>
Grupa docelowa	Uczniowie, nauczyciele, rodzice - cała społeczność wsi Dragichevo
Główne cele	Uczynienie z Wtorku Darczyńców okazją do dawania i celebrowania hojności, czasu, w którym poprzez osobisty przykład nauczycieli i rodziców, można pokazać dzieciom naprawdę wartościowe rzeczy w życiu – jak być miłym i szlachetnym.
Opis praktyki	<p>Uczniowie i nauczyciele ze Szkoły Podstawowej im. Św. Cyryl i Św. Metodego ze wsi Dragichevo, poprzez "Wtorek Darczyńców", przeprowadzili szereg działań na rzecz realizacji inicjatywy zbierania funduszy na remont sali gimnastycznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie darowizny z opcjonalną kwotą w pudełku na darowiznę lub za pośrednictwem sms-ów: DMS SPORTIST 17777 przez telefon. • Dobroczynny Kiermasz Kulinaryny z okazji Chrześcijańskiego Dnia Rodziny - 21.11.2019; • Koncert charytatywny, który odbył się 3 grudnia 2019 roku w Domu Kultury Probuda, wieś Dragichevo; • Charytatywny kiermasz bożonarodzeniowy z pamiątkami, kartkami i słodyczami wykonanymi przez uczniów, nauczycieli i rodziców.
Rezultaty praktyki	Fundusze zebrane na rozpoczęcie prac remontowych w sali gimnastycznej.
Metodologia	<ul style="list-style-type: none"> • Ankieta online przeprowadzona przez dyrektorkę szkoły • Koordynacja zespołu pedagogicznego Szkoły Podstawowej im. Św. Cyryla i Św. Metodego, wieś Dragichevo • Składanie wniosków do Fundacji • Zatwierdzenie wniosku • Rozpoczęcie procedury tekstowej dla DMS-ów i motto kampanii wśród kadry nauczycielskiej szkoły. • Zatwierdzenie i rozpoczęcie kampanii. • Narzędzia dydaktyczne: ankiety i badania
Strona internetowa	www.dragichevouchi.eu

KONCERT DOBROCZYNNY "MAGIA BOŻEGO NARODZENIA"

IDENTYFIKACJA

Instytucja wdrażająca praktykę	Liceum Matematyczne im. Hristo Smirneskiego, miasto Pernik
Okres realizacji	Grudzień 2014 – Grudzień 2019

OPIS

Grupa docelowa Dom dla Dzieci Niepełnosprawnych "Dobre Serce" w Perniku. Siedem dzieci z miasta Pernik z poważnymi problemami zdrowotnymi oraz osoby w niekorzystnej sytuacji potrzebujące środków finansowych na pomoc w leczeniu.

Opis praktyki

Początek praktyki rozpoczęli w 2014 roku uczniowie 9tej klasy Liceum Matematycznego im. Hristo Smirenskiego, którzy z własnej inicjatywy postanowili zorganizować Koncert Charytatywny "Magia Bożego Narodzenia", a zebrane środki przekazali na rzecz Domu dla Dzieci Niepełnosprawnych "Dobre Serce" w Perniku. Koncert charytatywny stał się coroczną tradycją, m.in. w 2015 r. zebrane fundusze przekazano Simonie na leczenie komórkowe, w 2016 r. - Tony'emu, który potrzebował operacji w Serbii, Moniemu, który z powodzeniem walczył z guzem w mózgu, a w 2017 r. - Yavorowi, choremu na dziecięce porażenie mózgowie, padaczkę i wodogłowie.

Główne działania - program, jego etapy

- przygotowanie koncertu charytatywnego;
- przygotowywanie świątecznego kiermaszu;
- wykonanie pamiątek;
- przygotowanie skrzynek depozytowych i miejsc publicznych w mieście;
- przygotowywanie zaproszeń i umów na darowizny oraz organizowanie spotkań z firmami sponsorującymi w celu uzyskania wsparcia finansowego;
- zorganizowanie koncertu charytatywnego w Sali Teatralnej Pałacu Kultury;
- przekazanie zebranych środków z Kiermaszu Świątecznego, biletów i środków zebranych przez sponsorów na konto bankowe dziecka potrzebującego wsparcia.

Osoby lub grupy zaangażowane w realizację praktyki

- W inicjatywie wzięło udział około 150-200 uczniów;
- Kadra zarządzająca i pedagogiczna;
- Rodzice;
- Praktyka jest realizowana przez Komitet Inicjatywny, w skład którego wchodzi około 30 uczniów.

Rezultaty praktyki

Podniesienie poczucia własnej wartości świadomych i zdolnych młodych osób, które mogą zrobić coś znaczącego; wpływ na rodziców - poczucie satysfakcji z zachowania i wyników pracy wolontariackiej własnych dzieci; na całą społeczność - poczucie satysfakcji młodego pokolenia, które rośnie w duchu tolerancji i dążenia do czynienia dobra.

Strona internetowa

<https://pmg-pernik.com/>

NOSZĘ BULGARIĘ W SWOIM SERCU

IDENTYFIKACJA

Instytucja wdrażająca praktykę	Szkoła Podstawowa im. Św. Iwana Rilskiego, miasto Pernik
Okres realizacji	Od kwietnia 2010 do chwili obecnej

OPIS

Kontekst	Inicjatywa patriotyczna jest organizowana w celu zachowania pamięci historycznej, zwrócenia należytej uwagi i oddania hołdu ważnym datom i miejscom w naszej historii oraz zachowania pamięci o tych pamiętnych wydarzeniach poprzez młodych ludzi.
Grupa docelowa	Uczniowie z 5tej i 7ej klasy SP im. Św. Iwana Rilskiego, miasto Pernik.
Główne cele	Program szkolny "Moja Bułgaria" jest poświęcony różnym pamiętnym datom w naszej historii i ma na celu edukację uczniów w zakresie patriotyzmu, miłości do Bułgarii i dumy z osiągnięć naszego narodu.
Opis praktyki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Program szkolny "Moja Bułgaria" przybliży nasz kraj, jego przeszłość i bogactwo naszym uczniom i stara się wzbudzić w nich poczucie dumy. Jest on realizowany na początku przez uczniów szóstej klasy, a później jest przejmowany przez uczniów piątej klasy. Powstaje sześć zespołów, które są z wyprzedzeniem przygotowywane do uczestnictwa projekcie poprzez wykonanie modeli znaczących obiektów historycznych. Sam konkurs składa się z kilku rund - przedstawienie ulubionych utworów bułgarskich autorów klasycznych, wykonanie pieśni lub wierszy patriotycznych, udział w quizie. Od roku szkolnego 2015/2016 wykonywanie modeli zastąpiono układaniem puzzli z budynkami i zabytkami historycznymi Bułgarii, a quiz zastąpiono grą komputerową "Kahoot", która wzbudziła duże zainteresowanie wśród uczniów. 2. Straż honorowa Wasila Lewskiego - co roku 19 lutego szóstoklasiści w mundurach oddają wraz z Klubem "Tradycja" hołd Apostołowi Wolności. 3. Zeszyt patriotyczny - uczniowie wszystkich klas kopiują wiersze poświęcone Apostołowi.
Rezultaty praktyki	<p>Każdego roku w projekcie bierze udział około 150 uczniów. Powstał specjalny kącik pamięci ogólnej, który co roku wzbogacany jest o nowe eksponaty. Jest to miejsce, które jest odwiedzane przez uczniów ze szkoły, a także przez gości, rodziców, szkoły partnerskie i organizacje.</p> <p>Uczestnicząc w różnych zajęciach, uczniowie zwiększają swoje umiejętności w różnych dziedzinach i obszarach - historii, geografii, aktorstwie, sztuce użytkowej. Umiejętności takie jak zręczność, precyzja, oratoryjność, umiejętność prezentacji, itp. są także rozwijane i doskonalone.</p>
Strona internetowa	https://www.ouivanrilski.com/

Francja

P.A.R.C.S.

Podróżuj i poznaj swój region kulturalny - Badanie i porównanie dwóch środowisk przyrodniczych:
Camargue / Cévennes

IDENTYFIKACJA

Instytucja wdrażająca praktykę	Lycée Professionnel Paul Langevin 21 Rue De La Redoute , 30301 Beaucaire Cedex
Okres realizacji	Od 01/09/2011 do 30/06/2012

16

OPIS

Główne cele	<p>Motywowanie uczniów poprzez wykorzystanie wiedzy szkolnej w praktyce: oznacza to tworzenie powiązań między rzeczywistością ich praktyk, wiedzą szkolną związaną ze zrównoważonym rozwojem a ich obywatelskim zaangażowaniem.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odkrywanie metod zarządzania, zagadnień i podmiotów działających w środowisku naturalnym. • Otwarcie horyzontu kulturowego uczniów i zachęcenie ich do lepszego zrozumienia, co stanowi o tożsamości ich regionu • Wzięcie na siebie zobowiązania: od konsumenta do "konsumenta-aktora".
-------------	--

Opis praktyki

Idea praktyki

Projekt P.A.R.C.S., łącząc wiedzę dyscyplinarną z wyjazdami terenowymi, ma na celu zachęcenie uczniów, często zdemobilizowanych, do zaangażowania się w życie obywatelskie i zmotywowanie ich poprzez nadanie znaczenia w procesie uczenia się: jak odkrywać swój region przez pryzmat zrównoważonego rozwoju? W jaki sposób odkrywanie i porównywanie środowisk naturalnych promuje świadomość zaangażowania: od konsumenta do "konsumenta-aktora"?

Główne działania – program, jego etapy

Przez cały czas trwania projektu, prowadzenie notatnika.

Praca się w ciągu roku (praca w sekwencjach) i poznawanie pojęć wspólnych dla poszczególnych dyscyplin w klasie (cotygodniowe godziny zajęć). Ogólne sale lekcyjne i stałe pomieszczenia dydaktyczne. Wycieczki terenowe: wizyty i wędrówki: Muzeum Camargue i wizyta tematyczna "La Camargue, de l'image au cliché, PNRC: dzień w kwietniu 2012, Lozère: dwa dni (20 i 21 września 2011).

Restytucja projektu w 2 różnych formach: napisanie i zamieszczenie opowiadania (tekst + zdjęcia) na stronie internetowej szkoły, a także zorganizowanie wystawy związanej z projektem i podniesienie świadomości na temat eko-obywatelstwa.

Metodologia

- Wycieczki w terenie;
- Narzędzie komunikacji: wykorzystanie plakatu do prezentacji i promocji projektu;
- Gra ewaluacyjna: pod koniec roku został przeprowadzony quiz z nagrodami do wygrania.

Strona internetowa <https://lyc-langevin-beaucaire.ac-montpellier.fr/>

BUDOWAĆ SWOJE OBYWATELSTWO, ABY LEPIEJ WPASOWAĆ SIĘ W SWOJĄ ŚCIEŻKĘ SZKOLENIOWĄ

IDENTYFIKACJA

Instytucja wdrażająca praktykę	Lycee Professionnel Hélène Bardot Place Saint-Antoine 54700 Pont-à-Mousson
Okres realizacji	Pierwszy kwartał 2004

OPIS

Grupa docelowa	Uczniowie do 17 roku życia
Główne cele	Odbudowanie grupy i uspołecznienie uczniów tak, aby na ich ścieżce szkoleniowej odbył się transfer w ramach projektu angażującego lokalną historię i pamięć budujący ich obywatelstwo.
Opis praktyki	<p>Przebieg dnia</p> <p>Uczniowie przeszli z liceum na miejsce pamięci: musieli przejść ponad 10 kilometrów. Zostali przyjęci przez prezesa, pana Sawickiego, i członków stowarzyszenia.</p> <p>Niektórzy członkowie, miejscowi historycy, pokazali im okopy francuskie i niemieckie, które były bardzo blisko, widoczne i dobrze zachowane. Pokazali im również nienaruszone ubrania i przedmioty, które były jeszcze obecne w lesie i w domu. W samym sercu okopów można było zobaczyć ból i cierpienie żołnierzy, którzy walczyli twarzą w twarz przez cztery lata.</p> <p>Uczucia te były odczuwane przez uczniów, którzy byli poruszeni, a nawet zdenerwowani. Dyrektor szkoły zaproponował, aby przekazać te uczucia innym uczniom. Uczniowie podchwycili ten pomysł. Tego dnia narodził się projekt!</p> <p>Kroki działania</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pomysł projektu przez uczniów: Maj 2004 r. (podczas wycieczki szkolnej). 2. Przygotowanie imprezy: Wrzesień, październik i początek listopada 2004. 3. Realizacja: Tydzień 11 listopada 2004 r. 4. 8 listopada: Przyjęcie uczniów szkół średnich, 5. 9 listopada: Przyjęcie młodzieży szkolnej (klasy 4, 3), 6. 11 listopada: Dzień pamięci, przekazanie wieńca na cmentarzu wraz z weteranami i ratuszem Montauville. Aktywny udział uczniów. 7. 12 listopada: Przyjęcie uczniów szkół podstawowych (CM1, CM2). <p>Studenckie badania, osiągnięcia i prace</p> <p>Aby przeprowadzić projekt i pracować wydajnie, klasa została zachęcona do refleksji nad metodą pracy, która zostanie zastosowana w godzinach trwania Jedno-dyscyplinarnego Projektu o Charakterze Zawodowym i poza nim.</p> <p>Dyrektor utworzył 4 grupy robocze, składające się z uczniów o różnym temperamencie, którzy nie spotykają się w klasie lub poza szkołą. Każda z grup wymieniła w sposób nie-wyczerpujący wszystkie zadania, które muszą być wykonane w celu realizacji projektu. Następnie wyznaczono po jednym sprawozdawcy z każdej grupy, a wszystkie pomysły zostały odnotowane na tablicy. Pojawiły się następujące cztery główne tematy: historia, usługi, logistyka, komunikacja.</p>
Strona internetowa	http://www4.ac-nancy-metz.fr/

NAUKA PODEJMOWANIA DZIAŁANIA W MIEŚCIE

IDENTYFIKACJA

Instytucja wdrażająca praktykę	Collège André Chamson 1 Avenue Jean Jaures , 30123 Le Vigan
Okres realizacji	Rok szkolny 2009-2014

18

OPIS

Grupa docelowa	Trzecia rok doradztwa zawodowego (18-24 uczniów).
Opis praktyki	<p>Od 2009 roku, Collège du Vigan w Gard oferuje uczniom trzeciego roku doradztwa zawodowego możliwość realizacji projektu, który stanowi wspólny cel dla ich roku. Projekt ten pozwala uczniom odkryć pole działania, jednocześnie pozwalające na wspólną pracę na rzecz całej społeczności.</p> <p>W latach 2009-2010 uczniowie odnowili suchy kamienny mur. W latach 2010-2011 klasa połączyła siły z Eko-dialogów Le Vigan podczas organizacji wydarzenia kulturalnego, którego tematem było "Jedzenie: ścieżki i wyzwania od ogrodu do naszego talerza?".</p> <p>W latach 2012-2013, w miarę zbliżania się obchodów stulecia pierwszej wojny światowej, klasa chciała wnieść pożyteczny wkład poprzez przygotowanie narzędzia pedagogicznego, które przekaże zbiorową wiedzę i pamięć o wojnie.</p>
Rezultaty praktyki	<p>W latach 2009-2010: rekonstrukcja suchego kamiennego muru W latach 2010-2011: produkcja posiłku, który będzie zawierać lokalne produkty rolne. W latach 2012-2013: tworzenie gry o pierwszej wojnie światowej</p>
Metodologia	<p>W latach 2012-2013, w związku ze zbliżającymi się obchodami stulecia I wojny światowej, klasa chciała wnieść pożyteczny wkład poprzez zbudowanie narzędzia pedagogicznego, które przekaże zbiorową wiedzę i pamięć o wojnie. Narzędzie to przybrało formę gry, której realizacja umożliwiła odkrycie działalności wydawniczej i poligraficznej. Gra powstała na lekcjach historii, sztuk plastycznych i języka francuskiego, łączy w sobie gry karciane i planszowe. Jednocześnie nawiązano kontakty z Imprimerie de Cévennes i CRDP de Montpellier. W grupach uczniowie mogli zwiedzić drukarnię i spotkać się z dyrektorem CDDP de l'Hérault, odpowiedzialnym za edycje CRDP. Dzięki tym kontaktom prototyp gry został zaprezentowany na targach zasobów edukacyjnych Montpellier w maju 2013 roku oraz w Comédie du livre w Montpellier 7 czerwca 2013 roku. Uczniowie zaprezentowali grę studentom i nauczycielom z akademii.</p>
Strona internetowa	http://frederic.fesquet.pagesperso-orange.fr/Projet_agir.htm

ZIELONA FALA**IDENTYFIKACJA**

Instytucja wdrażająca praktykę	College les aigrettes
Okres realizacji	Lata 2012 - 2014 i kontynuowane aż do chwili obecnej.

OPIS

Główne cele	Ekologizacja i uczynienie uczniów odpowiedzialnymi za odpady, które produkują i wszędzie wyrzucają.
Grupa docelowa	Między 20 a 28 uczniami wszystkich poziomów.
Opis praktyki	<p>Ramy czasowe</p> <p>Przez cały rok, w college'u i na naturalnych obszarach leśnych wyspy. Poza szkołą w formie warsztatów w soboty lub podczas krótkich wakacji, w ramach szkoły otwartej. Udział w nich wezmą tylko uczniowie chętni, zmotywowani i zaangażowani. Trzeba podziwiać odwagę, determinację tych młodych ludzi.</p> <p>Działania</p> <p>Badania nad typem roślin, które mogłyby rosnąć w naszym suchym i ciepłym środowisku, oraz nad roślinami, które istniały przed przybyciem człowieka. A więc praca, która jest zarówno naukowa, jak i kulturalna. Stąd konieczność odwiedzenia C.B.N.M. (Conservatoire Botanique National de Mascarin).</p> <p>Warsztaty badań naukowych: Wdrożenie eksperymentalnego podejścia w celu znalezienia warunków kiełkowania benzoiny. Eksperymentowanie z różnymi sposobami cięcia. Badanie właściwości, jakie roślina musi mieć aby być odporną na suszę. Mikroskopowa obserwacja chłonnych włosków,...</p> <p>Badanie wpływu człowieka na roślinność dolnego zachodu, kolonizację gleby przez egzotyczne gatunki, które stały się szkodnikami roślin. Młodzi ludzie z Zielonej Fali zdecydowali się odtworzyć wybrzeża Reunionese od 0 do 700 m wysokości, z okresu przed przybyciem człowieka.</p> <p>C.B.N.M. pomogła w realizacji projektu na jednej z działek uczelni. Oprócz działki C.B.N.M., dwie działki zawierają wszystkie rośliny z dolnego zachodu: endemiczne i rodzime. Jedna z nich jest zarezerwowana dla Sztuki. Prace uczniów zostaną wystawione wśród rzadkich roślin endemicznych.</p> <p>W sumie: posadzono 142 drzewa, 40 różnych gatunków, w tym 19 endemicznych i 6 autochtonicznych, za sumę 6600 euro, którą Rada Generalna przeznaczyła na renowację terenów zielonych. Wielka fala objęła college. Prace sadzeniowe zostały przeprowadzone przez firmę, ale to uczniowie Zielonej Fali z ich nauczycielką Sophie AUZEINE wybrali gatunki i ich lokalizacje. Wcześniej było już 11 gatunków egzotycznych drzew. Dzisiaj jest 51 różnych gatunków.</p>
Strona internetowa	http://college-aigrettes.ac-reunion.fr/

WITAMY UCHODźCÓW

IDENTYFIKACJA

Instytucja wdrażająca praktykę Primarschule Gönhard (Szwajcaria)

OPIS

Grupa docelowa Poziom: Klasy 4-6; Liczba uczniów: 15

Główne cele

- Radzenie sobie z uprzedzeniami wobec "obcych" ludzi
- Poznanie i zrozumienie powodów ucieczki
- Poznanie ludzi z doświadczeniem lotniczym

Opis praktyki

Poniedziałek: Punkt kontaktowy "Aargau Integracja" rozpoczął tydzień projektu od tematycznego wprowadzenia na temat migracji/opuszczenia. Jednym z tematów był trudny czas włoskich pracowników - gości. Ponadto, dwóch młodych uchodźców z Syrii i Erytrei opowiedziało swoją poruszającą historię. **Wtorek** rozpoczął się od "Żywej Biblioteki": młodzi uchodźcy z dobrą znajomością języka niemieckiego ze szkoły UMA udostępniili się jako "żywe książki" w bibliotece miejskiej i uczniowie mogli przeprowadzić z nimi wywiad na temat ich życia. Następnie cała grupa odwiedziła szkołę UMA: dzieci mogły wejść na lekcje nieletnich ubiegających się o azyl i były pod wrażeniem tego, jak trudno jest zdobyć wiedzę w języku obcym, czasami z niewielkim wykształceniem. Potem zjedliśmy razem lunch, gdzie kontynuowaliśmy wymianę. Po południu wróciliśmy do budynku szkoły: Przyjechała do nas grupa dzieci-uchodźców, które nie znają języka niemieckiego (z projektu KiZ Kinderzeit). Podczas wspólnych prac rękodzielniczych, gier i zabaw oraz jedzenia przekąsek dzieci ćwiczyły komunikację niewerbalną, odkrywały podobieństwa i coraz bardziej ośmielały się w kontaktach. **W środę** zastanawiano się nad dotychczasowymi doświadczeniami: Pisano sprawozdania, oceniano wywiady (Żywa Biblioteka) i przygotowywano plakaty na wystawę. **W czwartek** rano odbyły się warsztaty pomocy uchodźcom (tematyczne wprowadzenie), podczas których dzieci w zabawny sposób doświadczyły, jak to jest „być w biegu”. Dla uczniów była to imponująca zmiana perspektywy, która dzięki kompetentnemu kierownictwu dwóch odpowiedzialnych osób (także z doświadczeniem w locie), po raz kolejny wywołała nowe efekty aha- i uczenia się. **Piątek** był dniem zamknięcia i wystawy. Wszystkie klasy w budynku szkoły prezentują swoje prace pozostałym dzieciom (swobodna wymiana uczniów).

Rezultaty praktyki

Szkoła podstawowa Gönhard jest bardzo skoncentrowana na wczesnym uświadomieniu uczniów na dyskryminację i rasizm oraz kształceniu umiejętności radzenia sobie z własnymi uprzedzeniami i zachowaniami. Wspieranie dzieci w pozytywnym postępowaniu z różnorodnością kulturową, społeczną i religijną zwiększa szanse na pełne szacunku współistnienie i zmniejsza ryzyko zachowań rasistowskich i dyskryminacyjnych.

Edukacja dla kompetencji zrównoważonego rozwoju:

- Zmiana perspektyw
- Refleksja nad wartościami własnymi i innych
- Doświadczenie siebie jako część świata

Strona internetowa <https://www.ksab.ch/>

Włochy

MOGĘ SIĘ DOSTAĆ. UDOSTĘPNIENIE OGRODU SZKOLNEGO NIEPEŁNOSPRAWNEMU KOLEDZE Z KLASY

IDENTYFIKACJA

Instytucja wdrażająca praktykę	Istituto Comprensivo (szkoła średnia) “B.Telesio” znajdująca się w regionie Calabрії
Okres realizacji	Od grudnia 2016 do czerwca 2017

21

OPIS

Grupa docelowa	Uczniowie szkoły średniej – niepełnosprawni uczniowie – władze lokalne
Opis praktyki	<p>Realizacja projektu została podzielona na 6 etapów, od ETAPU 0 (grudzień - styczeń) do końcowego ETAPU 5 (czerwiec). Każdy etap obejmuje od minimum 2 do maksimum 4 działań z obszarów różnych przedmiotów oraz podmioty (uczniów, nauczycieli a także w kontekście zewnętrznym: rodziców i/lub fundatorów).</p> <ul style="list-style-type: none"> • ETAP 0: IDENTYFIKACJA PROBLEMU Wywiady/ autoanaliza za pomocą karty pracy z listą kontrolną; Lista krytycznych zagadnień, które się pojawiły; Przyjęcie metody GUT do badania i wyboru zagadnień (głosowanie); Wybór zakresu rozwoju. • ETAP 1: lekcja na temat barier architektonicznych, lekcja na temat planu i pomiaru ogrodu (zajęcia otwarte podczas godziny wychowawczej trzeciej klasy). • ETAP 2: realizacja projektu, przygotowanie prezentacji i popołudniowe spotkanie z rodzicami i ewentualnymi sponsorami, znalezienie materiałów. • ETAP 3: efekt edukacyjny. • ETAP 4: czyszczenie ogrodu, studiowanie i katalogowanie roślin, malowanie drewna i montowanie konstrukcji. • ETAP 5: prezentacja i otwarcie projektu.
Rezultaty praktyki	<ul style="list-style-type: none"> • Restrukturyzacja ogrodu i stworzenie udogodnienia w postaci kolorowej rampy, dzięki czemu niepełnosprawny uczeń będzie mógł uczestniczyć we wszystkich działaniach edukacyjnych i rekreacyjnych szkoły. • Średnio-wysoki wzrost pozytywnych ocen w przedmiotach dydaktycznych zaangażowanych w projekt.
Metodologia	<ul style="list-style-type: none"> • Wspólne uczenie się • Nauka poprzez działanie • Aktywne nauczanie i rozwijanie kompetencji • Nauka oparta na zadaniach

ZACZNIJMY ZMIANĘ... OD SORTOWANIA ODPADÓW

IDENTYFIKACJA

Instytucja wdrażająca praktykę	Istituto Comprensivo Statale Rombiolo (Vibo Valentia-Calabria) Przedszkole
Okres realizacji	Od września 2014 do czerwca 2015

22

OPIS

Grupa docelowa	Osoby starsze w społeczności oraz dzieci z przedszkola
Główne cele	<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość zorganizowania selektywnej zbiórki stałych odpadów komunalnych. • Zdanie sobie sprawę z potrzeby ustanowienia wspólnych zasad, internalizacji i dzielenia się zachowaniami ekologicznymi. • Znajomość obiegu odpadów w celu projektowania działań przyjaznych dla środowiska. • Pobudzanie kreatywności poprzez ponowne wykorzystanie odzyskanych materiałów. • Zrozumienie znaczenia i odpowiedzialności w ochronie środowiska. • Zrozumienie potrzeby unikania wytwarzania odpadów.
Opis praktyki	<p>Propozycja szkoły polegała na współpracy z osobami starszymi: dzieci miały im pomóc zrozumieć, jak prawidłowy sposób sortowania odpadów. Dzieci, poprzez działania laboratoryjne i zabawowo-twórcze, miały za zadanie przekazać odpowiednie zasady starszej części lokalnej społeczności i nauczenie ich, jak przeprowadzać, zarządzać i organizować przestrzeń i czas, aby właściwie sortować odpady.</p> <p>W projekcie wzięło udział około 200 dzieci. Wszystkie wzięły udział we wszystkich warsztatach. Tematami warsztatów były m.in: Recykling papieru, Odgrywanie ról na temat sortowania odpadów, Oglądanie zdjęć i filmów o tematyce ekologicznej, Budowa makiety krajobrazu miejskiego z wykorzystaniem materiałów z recyklingu, Przedstawienie teatralne i zbudowanie scenografii do sztuki "Czyste miasto", realizowanej przez dzieci dla dziadków, Realizacja i dekoracja pojemników do selektywnej zbiórki w celu przekazania ich do świetlicy, Udzielanie informacji osobom starszym na temat sortowania odpadów, Ustawienie i instalacja pojemników w świetlicy.</p> <p>W większości warsztatów osoby starsze bawiły się i współpracowały z dziećmi, stopniowo zwiększając swoją wiedzę na temat recyklingu, zanieczyszczenia miast, a w szczególności sortowania odpadów. Na przestrzeni miesięcy powstała więź między dziećmi i osobami starszymi, co sprawiło, że projekt stał się jeszcze bardziej motywujący i angażujący.</p> <p>W czerwcu 2015 roku szkoła i ośrodek społeczny wspólnie zorganizowały dużą imprezę wewnątrz ośrodka. Z tej okazji dzieci przekazały do ośrodka dla osób starszych pojemniki do sortowania odpadów. Dzieci zaprezentowały także przedstawienie sztuki "Czyste miasto" autorstwa pisarki Gabrielli Maronoli.</p>

**RAZEM PIĘKNIEJ: NOWE OBLCICZE DLA DEKORACJI PRZESTRZENI
PODMIEJSKICH****IDENTYFIKACJA**

Instytucja wdrażająca praktykę	Istituto Comprensivo "MICHELI – BOLOGNESI"- LIVORNO-TOSKANIA – Szkoła Podstawowa
Okres realizacji	Od września 2016 do czerwca 2017

OPIS

Grupa docelowa	100 uczniów szkół podstawowych (I, III, IV klasy szkoły podstawowej "CAMPANA", III A/B klasy szkoły podstawowej "MICHELI"); społeczność miejska.
Główne cele	CEL EDUKACYJNY: "Przyczynić się w konkretny sposób do poprawy jakości życia i środowiska naturalnego".
Opis praktyki	<ul style="list-style-type: none"> • Wywiady i badania mające na celu podkreślenie potrzeb regionu; • Obserwacja środowiska; • Dokumentacja fotograficzna degradacji środowiska (odchody zwierząt domowych, zabrudzone ściany, papier i śmieci wypadające z pojemników); • Burza mózgów na temat możliwych działań mających na celu wywołanie zmian i przyjęcie zachowań właściwych dla utrzymania dekoracji; • Tworzenie plakatów, tabliczek, reklam, aby uświadomić dorosłym, że należy zachowywać się w sposób prawidłowy i przyjazny dla środowiska; • Tworzenie plakatów zakazujących. Broszury informacyjne, udział w dniach ekologicznych na rzecz oczyszczania środowiska; • Przygotowanie PPT w celu wsparcia upowszechniania doświadczeń.
Rezultaty praktyki	<ul style="list-style-type: none"> • Pozytywne i przyjazne dla środowiska zachowanie; • Zwiększenie dostępności w celu zwiększenia wartości terenów wokół szkoły; • Zwiększone zaangażowanie uczniów w klasie; • Zwiększanie motywacji do nauki; • Poprawa zdolności do pracy w zespole i z osobami z zewnątrz; • Średnio-wysoki wzrost pozytywnych ocen z poszczególnych przedmiotów;
Metodologia	Burza mózgów; rozwiązywanie problemów; korepetycje; praca poprzez realizację; edukacja partnerska; wspólne uczenie się; warsztaty; pedagogika słuchania; rozmowy - dyskusje, zbiorowe refleksje i werbalizacje na temat znaczenia opracowywanych komunikatów; wywiady, debaty. Zastosowane narzędzia i technologie: <ul style="list-style-type: none"> • Korzystanie z podręcznika; • Korzystanie z kart i/lub materiałów przygotowanych przez nauczyciela; • Laptopy, kamery LIM-y, kamery wideo.

MIEJSCE DLA NAS WSZYSTKICH

IDENTYFIKACJA

Instytucja wdrażająca praktykę	Istituto Comprensivo San Nilo – region LAZIO region, Szkoła Podstawowa
Okres realizacji	Styczeń 2019-Maj 2019

24

OPIS

Grupa docelowa	Nauczyciele, uczniowie
Główne cele	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie etyki odpowiedzialności wśród uczniów szkoły; • Rozwijanie empatii (umiejętność postawienia się w sytuacji innej osoby); • Zachęcanie do internalizacji odpowiednich norm moralnych u uczniów; • Uczucie się wspólnego działania na rzecz wspólnego celu; • Sprawienie, by uczniowie uczyli się współpracy; • Promowanie spójności wśród uczniów szkoły
Opis praktyki	<p>Po określeniu problemu, nad którym należy pracować, nauczyciele, stosując metodę rozwiązywania problemów, starali się rozwijać kreatywność wśród uczniów oraz zachęcali wszystkich do udziału, zadając pytania, które miały pobudzić uczniów do zajęcia się tym problemem. Odbyła się owocna konfrontacja, podczas której wszyscy wnieśli swój wkład. Nauczyciele metodycznie obserwowali grupę klasową, wspierali ją w porównywaniu różnych sformułowanych hipotez i nadzorowali przestrzeganie zasad i działań, które należało wykonać. Wszyscy członkowie klasy czuli się swobodnie wyrażając swoje myśli, dając sugestie dotyczące poprawy omawianego problemu. Problem nabrał zatem wymiaru społecznego i wspólnotowego, a hipotezy dotyczące rozwiązania dotyczyły różnych obszarów zarówno na poziomie przedmiotowym, jak i w odniesieniu do rozwoju umiejętności.</p>
Rezultaty praktyki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie warunków współpracy; 2. Zastosowanie kształcenia usługowego i kooperacyjnego w szkole podstawowej; 3. Korepetycje dla przedszkolaków; 4. Rozwój umiejętności przedmiotowych w dyscyplinach włosko-matematyczno-geograficznych; 5. Rozwój umiejętności społecznych.
Strona internetowa	https://www.icsannilo.edu.it/

SERVICE LEARNING PO WŁOSKU**IDENTYFIKACJA**

Instytucja wdrażająca praktykę	73 szkoły zlokalizowane w trzech regionach pilotażowych: Kalabria, Lombardia i Toskania, koordynowane przez włoskie Ministerstwo Edukacji.
Okres realizacji	Styczeń 2016-Maj 2017

OPIS

Grupa docelowa	Szkoły pierwszego i drugiego stopnia z trzech wymienionych wyżej regionów.
----------------	--

Metodologia	<p>Po określeniu problemu, nad którym należy pracować, nauczyciele, stosując metodę rozwiązywania problemów, starali się rozwijać kreatywność wśród uczniów oraz zachęcali wszystkich do udziału, zadając pytania, które miały pobudzić uczniów do zajęcia się tym problemem. Odbyła się owocna konfrontacja, podczas której wszyscy wnieśli swój wkład. Nauczyciele metodycznie obserwowali grupę klasową, wspierali ją w porównywaniu różnych sformułowanych hipotez i nadzorowali przestrzeganie zasad i działań, które należało wykonać. Wszyscy członkowie klasy czuli się swobodnie wyrażając swoje myśli, dając sugestie dotyczące poprawy omawianego problemu. Problem nabrał zatem wymiaru społecznego i wspólnotowego, a hipotezy dotyczące rozwiązania dotyczyły różnych obszarów zarówno na poziomie przedmiotowym, jak i w odniesieniu do rozwoju umiejętności.</p>
-------------	--

Fazy operacyjne, według których postępują zaangażowane szkoły:

- Określenie problemu, którym należy się zająć;
- Określenie słabych punktów, z którymi należy się zmierzyć podczas burzy mózgów i zbieranie danych na temat możliwych rozwiązań;
- Identyfikacja obszarów pracy;
- Opracowanie projektu mikro kroku, który zostanie oceniony w trakcie pracy;
- Ankieta: Przygotowanie szablonu, który będzie przekazany całej młodzieży szkolnej, z odpowiedziami wielokrotnego wyboru, aby zidentyfikować najbardziej preferowane gry;
- Korzystanie z wykresów, tabel, wywiadów w celu zebrania danych;
- Interpretacja danych;
- Realizacja projektu w skali uwzględniającej dostępne miejsca;
- Przedstawienie projektu wraz z raportem dyrektorowi;
- Poszukiwanie odpowiednich materiałów do realizacji projektu (internet, opinia do prof. szkoły średniej, rodziców, itp...);
- Poszukiwanie rozwiązań umożliwiających zebranie funduszy na zakup niezbędnych materiałów (zbieranie funduszy poprzez kiermasze, targi, itp., od sponsorów, społeczeństwa i uczniów uczęszczających do Instytutu...);
- Prośba o cytaty i wiedzę, jak wybrać najbardziej odpowiedni materiał;
- Realizacja;
- Prezentacja.

Strona internetowa	https://www.lumsa.it/eis
--------------------	---

OBYWATELSTWO = UZNANIE PRAW I OBOWIĄZKÓW W RAMACH WSPÓLNOTY ŚWIATOWEJ**IDENTYFIKACJA**

Instytucja wdrażająca praktykę	Wolontariat na Rzecz Zaangażowania Społecznego (Community Commitment Volunteer Service C.I.S.V0)
Okres realizacji	2015-2016

26

OPIS

Grupa docelowa	Nauczyciele, rodzice, dzieci. Każdy, do czego skierowane są cele praktyki.
Główne cele	<ul style="list-style-type: none"> • Promowanie edukacji, podnoszenie świadomości i udziału wszystkich obywateli w międzynarodowej współpracy i zrównoważonym rozwoju. • Promowanie badania głównych globalnych problemów w szkole poprzez integrację pomiędzy nauczaniem programowym a praktykami aktywnego obywatelstwa.
Opis praktyki	<ul style="list-style-type: none"> • Szkolenie nauczycieli w zakresie Agendy 2030 i globalnego obywatelstwa; • Kształcenie nauczycieli w zakresie budowania jednostek edukacyjnych skoncentrowanych na kluczowych zagadnieniach, takich jak migracje, chaos klimatyczny, globalizacja uwzględniająca nie tylko kompetencje dyscyplinarne i europejskie, ale przede wszystkim kompetencje związane z obywatelstwem globalnym, zgodnie z dokumentem UNESCO z 2015 r.
Rezultaty praktyki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowanie dobrego mikroklimatu. 2. Znacząca kontrola nad agresją. 3. Tworzenie zespołów klasowych.
Metodologia	<p>Jednostka edukacyjna ma za główne odniesienie model kognitywistyki - konstruktywistyczną dydaktykę pojęć profesora Elio Damiano, która w klasie została zintegrowana z empirycznym cyklem nauczania Pfeiffera i Jonesa. Ta linia myślenia podkreśla potrzebę powiązania koncepcji "przedmiotu nauczania" ze światem doświadczeń uczniów, tak aby reprezentować kluczowe pojęcie lub problem. Wzmacnia to teorię i praktykę, studiowanie wiedzy i jej zastosowanie poprzez połączenie szkoły i terytorium. W tym kontekście bierze się również pod uwagę wkład pochodzący z dydaktyki "service learning" rozpowszechnianej we Włoszech przez profesora Fiorina, którego metoda polega na przygotowaniu sytuacji dydaktycznych, w których uczniowie mogą dalej rozwijać swoje umiejętności zawodowe, metodologiczne i społeczne, angażując się w służbę na rzecz wspólnoty i aktywując w ten sposób "autentyczne zadania" w wyborze służby na rzecz terytorium z globalnej perspektywy.</p> <p>Zastosowane zostały następujące elementy: 1) aktywni, ikoniczni, analogiczni i symboliczni mediatorzy dydaktyczni w harmonii z indywidualnym nauczaniem i z szacunkiem dla instancji formacyjnych różnych uczniów. 2) Katalog ORM jako narzędzie, które czyni przejrzystym rodzaj operacji wykonywanych w klasie, metody grupowania uczniów i stosowane Media.</p>
Strona internetowa	http://scuola.cvm.an.it/

Polska

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE PRZEDMIOT SZKOLNY

IDENTYFIKACJA

Instytucja wdrażająca praktykę Każda szkoła podstawowa w Polsce.

Okres realizacji Każdego roku szkolnego

OPIS

Grupa docelowa Uczniowie szkół podstawowych – klasa 8

Główne cele Realizacja celów i treści kształcenia ma służyć kształtowaniu postaw obywatelskich i prospołnotowych uczniów. Treści te skonstruowano według koncepcji kręgów środowiskowych – od pierwotnych grup społecznych przez społeczność lokalną i regionalną, wspólnotę narodową i państwową, aż do społeczności międzynarodowej.

Opis praktyki Przedmiot „wiedza o społeczeństwie” przewidziany jest w klasie 8 szkoły podstawowej w wymiarze 2 godzin lekcyjnych tygodniowo. Podstawa programowa z 2017 roku.

Założenia realizacji podstawy programowej w szkole podstawowej z przedmiotu wiedza o społeczeństwie:

- 1) Kluczowe jest wyposażenie młodego człowieka w podstawowe kompetencje społeczne, umiejętności i wiedzę niezbędne do sprawnego i odpowiedzialnego funkcjonowania we współczesnej rzeczywistości.
- 2) Treści kształcenia będą nie tylko kontynuowane, lecz także nabudowywane na kolejnym etapie kształcenia (w zakresie podstawowym).
- 3) Wykorzystano koncepcję kręgów środowiskowych – od poznania siebie i środowiska rodzinnego, poprzez społeczność lokalną i regionalną, wspólnotę narodową i państwową, aż do społeczności międzynarodowej.

Treści programowe:

- 1) Społeczna natura człowieka
- 2) Rodzina
- 3) Szkoła i edukacja
- 4) Prawa człowieka
- 5) Nietelni wobec prawa
- 6) Społeczność lokalna
- 7) Społeczność regionalna
- 8) Wspólnoty narodowe/etniczne, ojczyzna
- 9) Udział obywateli w życiu publicznym
- 10) Środki masowego przekazu
- 11) Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej
- 12) Sprawy międzynarodowe

Strona internetowa www.men.gov.pl

EUROPEJSKI UNIWERSYTET LATAJĄCY (EUL)**IDENTYFIKACJA**

Instytucja wdrażająca praktykę	Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce i Centrum Edukacji Obywatelskiej
Okres realizacji	2014-2020

OPIS

Grupa docelowa	EUL to akcja edukacyjna skierowana jest do szkół podstawowych (klasy 7-8) i ponadpodstawowych z miejscowości do 50 tys. mieszkańców.
Główne cele	Celem Europejskiego Uniwersytetu Latającego jest zainteresowanie młodzieży tematyką unijną oraz zwiększanie wiedzy uczniów i uczennic na tematy związane z praktycznym wymiarem członkostwa Polski w UE. Poprzez praktyczne lekcje europejskie chcemy pokazać uczniom i uczennicom, że Unia Europejska dotyczy bezpośrednio wielu obszarów ich codziennego życia a oni sami mogą mieć wpływ na decyzje podejmowane przez instytucje unijne.
Opis praktyki	<p>Europejski Uniwersytet Latający to praktyczne "lekcje" dla młodzieży zainteresowanej tematyką europejską, poprzez które chcemy pokazać, że Unia Europejska dotyczy wielu obszarów naszego codziennego życia, i że sami możemy mieć wpływ na decyzje podejmowane przez unijne instytucje.</p> <p>Podczas spotkań prowadzonych przez ekspertów Team Europe i animatorów CEO rozmawiamy o edukacji i pracy w Unii, demokracji i jej kryzysach, przyszłości Unii i jej problemach, tożsamości i dziedzictwie europejskim.</p> <p>Jak wygląda nasza europejska lekcja?</p> <p>W każdej lekcji uczestniczy Ekspert/Ekspertka z Team Europe, którego/której zadaniem jest merytoryczna prezentacja konkretnego, wybranego przez szkołę tematu związanego z Unią Europejską, a także Animator/Animatorka, który opowie o wpływie Unii na jej codzienne wybory, prywatne i zawodowe oraz poprowadzi w sposób interaktywny część spotkania.</p> <p>Tegoroczna tematyka EUL to 5 tematów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspólny rynek, czyli nauka i praca w UE • Prawa podstawowe w UE • Przyszłość Unii • Unia i świat • Wartości Unii Europejskiej <p>Przed spotkaniem zachęcamy szkoły, by przygotowały uczniów i uczennice do udziału w EUL (np. poprzez lekturę polecanych materiałów, zorganizowanie happeningu, wystawy plakatowej itp.).</p> <p>Szkoły otrzymają od Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej i CEO pakiet edukacyjny (dla szkoły) oraz publikacje dla uczestników spotkania.</p>
Strona internetowa	www.eul.ceo.org.pl

PROGRAM EDUKACJI O POLITYCE**IDENTYFIKACJA**

Instytucja wdrażająca praktykę	Centrum Edukacji Obywatelskiej(CEO)
Okres realizacji	Rok szkolny 2017/2018

OPIS

Grupa docelowa Projekt jest kierowany do szkół podstawowych i ponadpodstawowych, do uczniów w wieku od 14 do 19 lat.

Opis praktyki

Wsparcie dla nauczycieli i szkół w ramach naszego Programu Edukacji o Polityce powinno doprowadzić do sytuacji, w której młodzi ludzie zarówno w szkołach podstawowych (i gimnazjach), jak i ponadpodstawowych mają możliwość:

- zdobycia rzetelnych informacji na wybrane tematy dotyczące życia publicznego;
- zapoznania się z opiniami na ich temat formułowanymi przez ekspertów z różnych środowisk ideowych i polityków z różnych partii politycznych;
- analizowania zebranych materiałów;
- określenia swojego stosunku do omawianego zagadnienia.

Lista tematów, które można omawiać z uczniami i uczennicami jest długa, mogą pojawić się na niej zarówno zagadnienia w danym momencie pojawiające się na pierwszych stronach gazet, jak i te, których brakuje w codziennych dyskusjach.

Zajęcia o których mowa mogą odbywać się w ramach lekcji wiedzy o społeczeństwie, częściowo również w ramach godzin wychowawczych, języka polskiego lub innych przedmiotów oraz (w idealnej sytuacji) w ramach realizowanych pod opieką nauczycieli projektów uczniowskich.

Tematy:

W pierwszej kolejności proponujemy prowadzenie zajęć na przynajmniej jeden z trzech opisanych poniżej tematów.

1. Czy media publiczne są konieczne w państwie demokratycznym? Jaką rolę mogą i powinny odgrywać?
2. Jakie argumenty przemawiają za wyższymi, a jakie za niższymi podatkami? Jaką rolę państwo powinno odgrywać w gospodarce?
3. W jakim stopniu Polska powinna angażować się na arenie międzynarodowej? Czy Polska powinna dążyć do zbliżenia i zacieśnienia współpracy transatlantyckiej z USA, współpracy w ramach NATO lub UE?

Dla każdego z trzech tematów przygotowujemy trzy różne materiały:

- krótki scenariusz zajęć przedstawiający zagadnienie przeznaczony na jedną godzinę lekcyjną,
- scenariusze zajęć na cykl 2 lub 3 lekcji omawiających zagadnienie i kończących się dyskusją,
- scenariusz projektu uczniowskiego na wybrany temat.

Przygotowujemy również scenariusz zajęć wprowadzających, które pomagają w poszukiwaniu odpowiedzi na pytanie, czym jest i czym powinna być polityka.

Strona internetowa

www.opolityce.ceo.org.pl

AKCJA SEGREGACJA

IDENTYFIKACJA

Instytucja wdrażająca praktykę	Szkoła Podstawowa im. Króla Stefana Batorego w Szczawinie
Okres realizacji	18.11.2019r. - 18.06.2020r.

30

OPIS

Grupa docelowa	Adresatami innowacji są uczniowie klas 0-8 Szkoły Podstawowej.
Główne cele	Cele główne: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kształtowanie postaw proekologicznych i budzenie szacunku do przyrody. 2. Minimalizacja powstających odpadów, stosowanie segregacji śmieci w szkole. 3. Poznanie zasad recyklingu, zastosowanie go w pracach plastycznych oraz w warunkach domowych.
Opis praktyki	Założenia ogólne <ol style="list-style-type: none"> 1. Innowacja skierowana jest do uczniów klas 0-8 SP 2. Główne założenia pracy na innowacyjnych zajęciach:<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystanie różnego rodzaju surowców do tworzenia małych dzieł sztuki, • zapoznanie uczniów z zasadami segregacji odpadów, recyklingiem, zero waste, • wdrożenie obowiązku segregacji odpadów poprzez lekcje profilaktyczne, zajęcia artystyczne z recyklingiem, umieszczenie koszy do segregacji śmieci w szkole. Tematyka zajęć <p>Zagadnienia zostały opracowane w oparciu o podstawę programową kształcenia ogólnego dla I i II etapu edukacyjnego. Są one kontynuacją tematyki edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej oraz klas 4-8, uzupełniają ją, poszerzają. Przewidziano realizację następujących działań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zajęcia profilaktyczne. Segregacja odpadów, recykling, zero waste, współczesne zagrożenia dla planety Ziemi, ochrona środowiska, postawa pro-eko w szkole i w domu. 2. Zajęcia artystyczne – wtórne wykorzystanie odpadów różnego rodzaju. (recykling) 3. Zajęcia z wychowawcami – wdrażanie do poprawnej segregacji śmieci w szkole. 4. Selektywna zbiórka odpadów: elektrośmieci oraz makulatura (cyklicznie kilka razy w roku szkolnym) 5. Akcja sprzątanie świata 6. Konkursy literackie, plastyczne
Strona internetowa	www.zsg-szczawin.ehost.pl

PROJEKT „NIEPODLEGŁA”

IDENTYFIKACJA

Instytucja wdrażająca praktykę	Szkoła Podstawowa im. Króla Stefana Batorego w Szczawinie
Okres realizacji	Rok szkolny 2018/2019

OPIS

Grupa docelowa	<ul style="list-style-type: none"> • Uczniowie szkoły podstawowej im. Króla Stefana Batorego w Szczawinie. • Społeczność lokalna w Szczawinie i Zgierzu.
Główne cele	<p>Dla uczniów</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój wśród uczniów:<ul style="list-style-type: none"> • postawy patriotycznej, • poczucia godności, • poczucia solidarności, • poczucia, że tradycja niepodległościowa stanowi część świadomości i tożsamości historycznej i kulturowej każdego Polaka. 2. Poszerzenie wiedzy uczniów o historii Polski z okresu II Rzeczypospolitej. 3. Wzmocnienie poczucia wspólnoty obywatelskiej. 4. Rozwój kreatywności. <p>Dla społeczności lokalnej</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zintegrowanie społeczności lokalnej. 2. Udostępnienie informacji na temat historii okresu odzyskania niepodległości społeczności szkolnej, lokalnej oraz innych mieszkańców zgierskiej gminy i miasta Zgierz.
Opis praktyki	<p>Realizacja szeregu działań upamiętniających 100 rocznicę odzyskania niepodległości przez Polskę.</p> <p>Informacja o działaniach zrealizowanych w ramach zadania</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rajd szlakiem miejsc pamięci narodowej do Białej (pomnik J. Piłsudskiego i "Cudu nad Wisłą") z grą terenową zakończony ogniskiem. 2. Uczennice gminnych szkół wzięli udział w zawodach sportowych w piłce ręcznej w duchu upamiętnienia 100 lat odzyskania niepodległości. 3. Wycieczki interaktywne do miejsc upamiętniających odzyskanie niepodległości. 4. II Gminny Konkurs Pieśni Patriotycznej 5. Szkolny konkurs literacko-plastyczny pt. „Polska za 100 lat” 6. Wystawa zdjęć i pamiątek związanych z odzyskaniem niepodległości pt. „Szczawin w wolnej Polsce”. 7. Wystawa “Ojcowie niepodległości”. 8. Piknik Niepodległościowy" dla uczniów, rodziców i lokalnej społeczności w Szczawinie na terenie szkoły. 9. Relacja zdjęciowa oraz film zrealizowany przez uczennicę szkoły.
Strona internetowa	www.zsg-szczawin.ehost.pl

Portugalia

SYMULACJA SĄDOWA SPRAW DOTYCZĄCYCH PRAW CZŁOWIEKA

IDENTYFIKACJA

Instytucja wdrażająca praktykę Kilka szkół średnich w Portugalii

Okres realizacji Od 2014 do 2019

OPIS

Grupa docelowa Uczniowie w wieku 12-18 lat

Opis praktyki

- "Justiça para tod@s" jest projektem promującym wartości demokratyczne poprzez umieszczenie wymiaru sprawiedliwości i edukacji prawniczej (w szczególności praw człowieka, praw mniejszości i niedyskryminacji) jako podstawowego narzędzia obywatelskiego w państwie prawa.
- Odbywa się on poprzez podnoszenie świadomości, a także gry symulacyjne dla młodych ludzi w szkołach średnich.
- Szczególną uwagę poświęca się grupom znajdującym się w niekorzystnej sytuacji, grupom zagrożonym i grupom dyskryminowanym (takim jak młodzież objęta specjalną opieką edukacyjną, imigranci, mniejszości etniczne, więźniowie, byli więźniowie, młodzież zagrożona).
- Przepływ działań:
  - Rejestracja szkoły w projekcie poprzez formularz dostępny na stronie internetowej stworzonej dla projektu;
  - Znalezienie opiekuna prawnego w społeczności lokalnej, który może towarzyszyć grupie (starszy student prawa, były student prawa, praktykujący opiekun, prawnik środowiskowy);
  - Kontakt z Sądem Okręgowym dla danego obszaru (poprzez mapę sądową dostępną w podręczniku) w celu znalezienia sędziego, daty i godziny rozprawy symulacyjnej.
  - Wskazanie elementów tworzących zespół (1 Wychowawca - Prawnik, 1 Nauczyciel Odpowiedzialny i maksymalnie 1 klasa), sędziego, który będzie prowadził symulację i jej daty;
  - Wybór sprawy i przygotowanie przez zespoły oraz próba rozprawy;
  - Kontakt z Forum Uczniowskim w razie pytań, które mogą się pojawić; informacje o tym, co jest robione;
  - Symulacja procesu w sądzie, któremu przewodniczy uprzednio wyznaczony sędzia. Wszystkie inne role w sądzie, oprócz sędziego, pełnią uczniowie.
  - Przedłożenie sprawozdania z projektu Forum Uczniowskiemu (sprawozdanie, referencje, zdjęcia, ocena...);
  - Po otrzymaniu poprzedniego raportu, Forum Uczniowskie prześle całemu zespołowi certyfikat uczestnictwa

Strona internetowa <http://www.justicaparatodos.net/>

NOTATNIK PODRÓŻNY: PEDAGOGICZNE SZLAKI KSZTAŁCENIA NA RZECZ

INTEGRALNEJ EKOLOGII POPRZEZ GLOBALNE OBYWATELSTWO
IDENTYFIKACJA

Instytucja wdrażająca praktykę	Agrupamento de Escolas Cónego Dr. Manuel Lopes Perdigão – wiejska szkoła podstawowa Agrupamento de Escolas D. Filipa de Lencastre – miejska szkoła średnia
Okres realizacji	Od 2016 to 2018

OPIS

Grupa docelowa	Klasy od szkoły podstawowej do liceum. Zajęcia mogą być dostosowane do różnych grup wiekowych, jak wskazano w podręczniku.
Opis praktyki	<p>Praktyka ta ma na celu poprowadzenie klasy przez podróż doświadczeń stworzoną w oparciu o analogie w celu stworzenia świadomości na tematy związane z Integralną Ekologią.</p> <p>Mapa podróży: Mapa ta sugeruje ścieżkę edukacyjną, ale jednocześnie daje każdemu z podróżników swobodę budowania własnych tras podróży zgodnie z celami, nad którymi chcą pracować oraz potrzebami i motywacjami podróżników. Oznacza to, że jak każda mapa podróży, pozwala nam na wybór kroków na trasie i daje swobodę poruszania się do przodu, zatrzymywania się, cofania, przechodzenia innej trasy, zadawania pytań, podejmowania ryzyka, (ponownego) wymyślenia rzeczy, robienia ich raz jeszcze, kiedy tylko ma to sens!</p> <p>Mapa ma sześć połączonych ze sobą przystanków (kroków). Każdy przystanek składa się z jednego lub więcej kroków (propozycji działań pedagogicznych), z konkretnymi celami, które proponują aktywne i partycypacyjne metodologie (nieformalne strategie edukacyjne), aby doprowadzić podróżnych do doświadczenia, refleksji i zakwestionowania rzeczywistości z perspektywy Integralnej Ekologii. Zaproponowane kroki zostały stworzone w oparciu o różne kryteria, określone wspólnie z edukatorami zaangażowanymi w projekt, a mianowicie: spójność pomiędzy formą a treścią, aktywne i dobrowolne uczestnictwo, krytyczne myślenie, współpraca i dzielenie się, eksperymentowanie, zintegrowany rozwój umiejętności, zdolność tworzenia, globalno-lokalna łączność, współzależność i grupa docelowa w różnym wieku..</p> <p>Sześć przystanków (kroków):</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Jestem, bo jesteśmy" • „Połóż stopy na ziemi i połącz” • „Odnów swój wygląd” • „Pogłębienie i pytania” • „Zajmij pozycję i zadbaj o nasz świat” • „Patrz w przyszłość i zacznij od nowa” <p>Rozumiemy, że ten proces uczenia się nie kończy się na tym przystanku, wręcz przeciwnie, proponujemy kontynuować tę podróż, kierując się kompasem Integralnej Ekologii, ponieważ jest to podróż wewnętrzna i zewnętrzna, osobista i zbiorowa, zawsze w budowie.</p>
Strona internetowa	https://fgs.org.pt/caderno-de-viagem-itinerarios-pedagogicos-para-educar-para-a-ecologia-integral-pela-cidadania-global/

MŁODZIEŻOWY PARLAMENT

IDENTYFIKACJA

Instytucja wdrażająca praktykę	Kilka szkół podstawowych i średnich w Portugalii
Okres realizacji	Każdego roku szkolnego

OPIS

Grupa docelowa Wszystkie szkoły podstawowe i średnie, z publicznego, prywatnego i spółdzielczego świata edukacji, obejmujące kontynent, regiony autonomiczne i Koła Europy i nie tylko.

Opis praktyki Program Młodzieżowego Parlamentu rozwija się w kilku fazach w ciągu całego roku szkolnego, które są podobne zarówno dla szkoły podstawowej jak i średniej:

- **Pierwsza faza: Szkoła**
  - **Debata na proponowany co roku temat:** może się ona odbywać tylko wewnętrznie lub z udziałem gości (władz lokalnych, ekspertów, itp.).
Szkoła może również zorganizować specjalną debatę, z udziałem zastępcy Zgromadzenia Republiki, na zaproszenie skierowane do Zgromadzenia Republiki, w terminach określonych w kalendarzu programu, za pomocą formularza udostępnionego w tym celu na stronie internetowej Parlamentu Młodzieży. Debatę ta odbędzie się najprawdopodobniej w poniedziałek.
Szkoły w Autonomicznym Regionie Azorów i Autonomicznym Regionie Madery mogą również zaprosić członka odpowiedniego Zgromadzenia Ustawodawczego i w tym celu powinny skierować zaproszenie do służb tego Zgromadzenia, przestrzegając terminów określonych w harmonogramie programu.
  - **Proces wyborczy,** w tym sporządzanie list kandydatów do wyboru członków, kampania i wybór członków sesji szkolnej;
  - **Sesja szkolna,** na której zatwierdza się projekt zalecenia szkolnego i wybiera odpowiednich przedstawicieli na Sesję na szczeblu okręgu lub regionu.
- **Druga faza: Okręg/Autonomiczny Region**
  - **Przeprowadzenie sesji okręgowych/regionalnych,** podczas których posłowie reprezentujący szkoły w każdym okręgu lub regionie autonomicznym zatwierdzają projekty zaleceń, które należy przedstawić na krajowej sesji parlamentu młodzieżowego i wybierają posłów do parlamentu, którzy będą ich reprezentować na tej sesji.
- **Trzecia faza: Zgromadzenie Republiki**
  - Przeprowadzenie krajowej sesji parlamentu młodzieżowego, podczas której posłowie spotykają się z młodzieżą, reprezentującą każdy dystrykt lub region autonomiczny, na szczeblu krajowym. Po debacie w komisjach i na sesji plenarnej, ostateczne zalecenie na temat tej edycji parlamentu młodzieżowego zostaje zatwierdzone.

Strona internetowa <http://www.jovens.parlamento.pt/>

GLOBALNA EDUKACJA OBYWATELSKA I GEOGRAFICZNA OD KLASY 7. DO KLASY 9.

IDENTYFIKACJA

Instytucja wdrażająca praktykę	Praktyka nauczania dostępna na stronie referencyjnej w odpowiednim sektorze. Nie mamy informacji o tym, ile szkół zastosowało tę praktykę.
Okres realizacji	2013 i nadal dostępna jako źródło nauczania.

OPIS

Kontekst	<p>Żyjemy w coraz bardziej złożonych społeczeństwach, w których zmiany następują w zawrotnym tempie i w których coraz bardziej konieczne jest przejście od restrykcyjnej i niewystarczającej koncepcji obywatelstwa, związanej z koncepcją "narodowości", do szerszej i bardziej inkluzywnej koncepcji. Globalnej. Konieczne jest przejście do koncepcji, która sprzyja krytycznemu i międzykulturowemu, aktywnemu i odpowiedzialnemu obywatelstwu globalnemu, promowanemu przez transformacyjną edukację: edukację na rzecz globalnego obywatelstwa.</p> <p>Globalna Edukacja Obywatelska (GEO) nie wnosi nowych treści do programów nauczania w zakresie geografii. Wzmacnia raczej te, które zostały już określone przez uczniów i wychowawców, aby krytycznie spojrzeli na świat, w którym żyją, zadawali pytania o to, jak to działa, działali w kwestiach globalnych, wzmacniali więzi solidarności i szacunku. Potrzeba budowania bardziej sprawiedliwego i uczciwego świata.</p>
Grupa docelowa	Uczniowie i nauczyciele wszystkich szkół od siódmej do dziewiątej klasy, podczas lekcji geografii.
Główne cele	Tworzenie analogii i podjęcie w treściach programu nauczania geografii 4 tematów obywatelstwa globalnego, które zostaną opracowane w ramach 8 lekcji z geografii.
Strona internetowa	https://fgs.org.pt/atividades-e-recursos-pedagogicos/

Hiszpania

ZMIENIĆ ZMIANY KLIMATYCZNE

IDENTYFIKACJA

Instytucja wdrażająca praktykę	Szkoła Podstawowa Monteazahar
Okres realizacji	Od 08/01/2019 do 17/06/2019

36

OPIS

Grupa docelowa	<p>Ten projekt/działanie jest skierowany w szczególności do uczniów ośrodka.</p> <p>Jednak każda osoba minimalnie zaangażowana w praktykę również jest beneficjentem: nauczyciele, konsjerż, pracownicy sprzątający, pracownicy jadalni, rodzice.</p> <p>Możemy również powiedzieć, że każdy członek społeczności edukacyjnej Szkoły Podstawowej Monteazahar czerpie korzyści z praktyki: nauczyciele, konsjerż, pracownicy sprzątający, pracownicy jadalni, rodzice.</p>
Główne cele	<p>Główne cele tej praktyki są następujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie świadomości wśród uczniów na temat znaczenia drobnych działań, które są w naszych rękach, aby chronić przyszłość planety; • Odpowiedzialna konsumpcja; • Nieużywanie plastikowych materiałów; • Zdefiniowanie i zrozumienie przez uczniów pojęcia "zrównoważony rozwój".
Opis praktyki	<p>Projekt jest dość prosty, biorąc pod uwagę wiek uczniów, do których jest skierowany (edukacja przedszkolna i edukacja podstawowa). Działania, które mają być przeprowadzone i rozwijane w tych miesiącach są następujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instalacja na placu zabaw pojemników w różnych kolorach (niebieskim, zielonym i żółtym) w celu prawidłowego segregowania odpowiednich odpadów (okładki na lunch, butelki z wodą, odpady organiczne, itp.). • W każdej z klas zostanie zainstalowany żółty pojemnik (na plastik i opakowanie) oraz niebieski pojemnik (na papier i karton). Pojemniki te będą przygotowane przez uczniów każdej z klas, z pomocą nauczyciela. • Każda klasa będzie proponowała imię dla maskotki tego projektu (żaba). • Z kolei w holu ośrodka znajdują się dwa inne pojemniki (niebieski i żółty), a także dodatkowy pojemnik do wyrzucania baterii, które każda rodzina chciałaby przywieźć z domu.
Rezultaty praktyki	<p>Wszyscy uczniowie wykazali się ścisłą współpracą podczas wszystkich miesięcy realizacji praktyki, więcej niż prawidłowym uczestnictwem, a także zainteresowaniem i postawami, które w dużym stopniu sprzyjały osiągnięciu celów, które zostały ustalone dla sukcesu praktyki.</p>
Strona internetowa	www.colegiomonteazahar.blogspot.com

ZESPÓŁ E

IDENTYFIKACJA

Instytucja wdrażająca praktykę	CEIP. Los Rosales (El Palmar, Murcia)
Okres realizacji	Październik 2019 - Czerwiec 2020

OPIS

Grupa docelowa	Projekt skierowany jest do uczniów, którzy w roku szkolnym 2018-2019 zgromadzili najczęściej nagan lub kar z powodu swojego zachowania.
Główne cele	Zapobieganie i ograniczanie zachowań zakłócających spokój, jak również aktywną i bierną absencję, poprzez angażowanie uczniów do wykonywania praktycznych czynności, w których przyjmują na siebie niewielką odpowiedzialność i uczestniczą w życiu i poprawie jakości życia społeczności szkolnej i dzielnicy.
Opis praktyki	<p>Projekt narodził się z myślą o zmotywowaniu i zaangażowaniu uczniów, którzy w poprzednim roku szkolnym zachowywali się destrukcyjnie i nie dostosowywali się do konwencjonalnych harmonogramów i metodologii. Jeśli chodzi o program nauczania, przyjęliśmy standardy wiedzy stosowanej i wartości z trzech poziomów (4, 5 i 6, ponieważ każda grupa należy do innej grupy) i ujednoliliśmy cele. Ponadto, wymienione wyżej standardy, znalazły się również w obszarach Języka i Matematyki.</p> <p>Celem tego projektu jest przywrócenie tych uczniów poprzez uczynienie ich aktywnymi uczestnikami w codziennym życiu ośrodka i ich społeczności.</p> <p>W tym celu projektuje się działania dostosowane do "ich zainteresowań", biorąc pod uwagę program nauczania i mając na uwadze rzeczywistość i potrzeby szkoły i jej otoczenia.</p> <p>Grupa ta składa się z 4 uczniów, którzy są podzieleni na dwie grupy, aby móc dostosować i zoptymalizować interwencję.</p> <p>Projekt jest realizowany od poniedziałku do czwartku w godzinach od 13:00 do 14:00. Dla grupy 1 od poniedziałku do środy, a dla grupy 2 od wtorku do czwartku.</p> <p>Koordynator projektu i nauczyciel wspierający spotykają się co tydzień, aby zaplanować i ocenić działania, które zostały i zostaną opracowane. Następnie, raz w miesiącu, projekt staje się punktem dnia na spotkaniu poświęconemu dobremu samopoczuciu, gdzie działania są oceniane globalnie, a potencjalne przyszłe działania są dzielone.</p>

RYNEK

IDENTYFIKACJA

Instytucja wdrażająca praktykę	Ceip Los Rosales Asociación Puentes de Encuentro
Okres realizacji	2015- 2016

OPIS

Grupa docelowa	<ul style="list-style-type: none"> • Uczniowie (grupa uczniów z 4, 5 i 6 klasy, z problemami z zakresu matematyki i brakiem znajomości języka hiszpańskiego). • Użytkowniczki, dwie starsze kobiety (pomiędzy 60 a 70 rokiem życia). Jedna z nich musiała leżeć w związku z wypadkiem przy pracy. Druga znajdowała się na wózku inwalidzkim, z bardzo ograniczoną mobilnością.
Główne cele	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc tym, którzy najbardziej tego potrzebują; • Danie osobistego wkładu w lepszy świat; • Dorastanie jako ludzie (umiejętności społeczne, słownictwo związane z zakupami, pieniędzmi, produktami, pozdrowieniami itp.) • Aspekty programowe projektu (matematyka: liczby dziesiętne, ilości, waluty...)
Opis praktyki	<p>Czynność ta była wykonywana co 15 dni;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uczniowie zostali podzieleni na dwie grupy: <p>Grupa A: W poniedziałki uczniowie odbierali zamówienie w godzinach 14:00 - 14:30 i dostarczali zakup we wtorki w godzinach 14:00 - 14:30, zawsze do domu użytkownika.</p> <p>Grupa B: Uczniowie towarzyszyli osobom starszym i dokonywali zakupów, dzielili się obowiązkami i odpowiadali na potrzeby starszego użytkownika. Powinni zawsze mówić poprawnie i wyjaśniać/omawiać, co robią.</p>
Metodologia	<p>Metodyka <i>service learning</i></p> <p>Z jednym z użytkowników podzieliliśmy aktywność na trzy części.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odbiór zamówienia: Dzieci odwiedzały kobietę z formularzem zamówienia. W nim zapisywali jej żądania i odpowiednie ilości. • Dokonanie zakupu: na cotygodniowym targu w okolicy dokonywali zakupu. W grupach zawsze był uczeń odpowiedzialny za konkretne zadanie, który zmieniał się co dwa tygodnie (role: Skarbnik, Relacje Społeczne, Rewizor Konta,...). • Dostarczenie zamówienia: po szkole dzieci zabierały zakupy do domu starszego uczestnika. Tam wyjaśniły, co kupiły, za jaką cenę itp. Zwykle umieszczały też na swoim miejscu artykuły spożywcze i rozmawiały przez chwilę ze starszą osobą. <p>Z drugą użytkowniczką uczniowie zawsze pozostawali razem, odbierali ją z domu i zabierali na rynek. Robili z nią zakupy, ale to oni kierowali płatnościami i pieniędzmi pozostałymi z zakupów. Kiedy skończyli zakupy, towarzyszyli jej do domu.</p>

ABP**IDENTYFIKACJA**

Instytucja wdrażająca praktykę	IES Ramón y Cajal, Murcia
Okres realizacji	2015 – do chwili obecnej

OPIS

Grupa docelowa	Uczniowie obowiązkowego kształcenia średniego (CSE - Compulsory Secondary Education)
----------------	--

Opis praktyki

Uczniowie będą pracować w grupach trzy lub czteroosobowych i będą rozwijać prace lub projekty badawcze. Będą mieli autonomię i różne obowiązki.

Wystawa lub prezentacja produktu końcowego odbędzie się przed całą grupą i kadrą nauczycielską. Rodziny mogą w niej uczestniczyć, jeśli chcą.

W czasie trwania projektu, trzy grupy pierwszego poziomu CSE mają wspólny przedział czasowy, dwie grupy drugiego poziomu CSE mają różne przedziały czasowe i dwie grupy trzeciego poziomu CSE mają wspólny przedział czasowy.

Nauczyciele i uczniowie CSE:

Zadaniem nauczyciela jest praca zespołowa z kolegami i rozważenie motywacji uczniów, zaproponowanie projektów i zadań, które sprzyjają rozwojowi Inteligencji Wielorakiej. Pomyślmy, że w wielu przypadkach ośrodki edukacyjne mogą stanowić bardzo nudną przestrzeń dla uczniów szkół średnich i z tej perspektywy nauczyciele mają za zadanie łączyć zadania z zainteresowaniami uczniów, sprzyjać ich uwadze, rozwijać ich pamięć, rozumowanie, inicjatywę, kreatywność i wyobraźnię oraz ich umiejętności społeczne, mając możliwość integrowania wiedzy.

Metodologia

W klasie ważne jest, aby organizować działania w ramach projektów w celu rozwijania Inteligencji Wielorakiej. W tym sensie, ten kurs stara się pracować z projektami z uczniami, podnosząc różne aktywności.

Narzędzia dydaktyczne

Opracowanie gazety o stanie emocjonalnym i nastroju uczniów, raporty, ankiety, burza mózgów w celu wykonania różnych zadań, wykorzystanie makijażu, spektakli i przedstawień muzycznych, organizacja parady, czytanie tekstów, wizyty w sieci, przedstawienia i odtwarzanie scen oglądanych filmów, debaty, analiza kontekstów kulturowo-historycznych, słuchanie i śpiewanie piosenek, taniec i tworzenie choreografii, kalkulacje i analiza danych na interesujące tematy, tworzenie wykresów i analiz statystycznych, czytanie wierszy, opowiadanie, wymyślanie, praca zespołowa, opowiadanie historii, postrzeganie, wyrażanie i docenianie emocji oraz zrozumienie całego świata emocji wokół proponowanych projektów.

Strona internetowa <http://www.iesryc.es/>

FELICIANO SOLIDARIO (Świętowanie Solidarności)

IDENTYFIKACJA

Instytucja wdrażająca praktykę   CEIP FELICIANO SÁNCHEZ SAURA

Okres realizacji   01/09/2018 – 22/06/2019

40

OPIS

Grupa docelowa   Zależy to od Stowarzyszenia lub instytucji, w której dana działalność jest prowadzona.
Dzieci są w wieku od 3 do 12 lat. Wszyscy nauczyciele, którzy należą do tej społeczności edukacyjnej uczestniczą w niej.

Główne cele

- Zwiększenie świadomości wśród uczniów, że nasze działania mogą przyczynić się do poprawy życia innych;
- Praca nad Edukacją Emocjonalną i Wartościami.

Opis praktyki   Jest to doświadczenie mające na celu stworzenie w szkole dziewięciu grup, które będą wytwarzać materiały do sprzedaży, a to, co zostanie zebrane, trafi do dziewięciu organizacji pozarządowych lub stowarzyszeń, które pomagają ludziom lub grupom w potrzebie, z którymi jesteśmy w pełnym kontakcie podczas całego procesu.

Rezultaty praktyki   Opracowaliśmy znaczną ilość materiałów, tak aby sprzedaż była na tyle duża, że można było nawiązać zadowalającą współpracę z 9 organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami lub związkami.

Wyniki są jakościowe i niełatwe do zmierzenia, choć najbardziej rozwinięte wśród uczniów są kompetencje społeczne i obywatelskie oraz ich poczucie inicjatywy i przedsiębiorczości.

Metodologia   Została wykonana praca osobista, którą następnie wzbogaciliśmy, dzieląc się nią z grupą.
Uczeń uczy się przez doświadczenie, przez działanie, przez dzielenie się... Główną ideą jest nie przekształcanie tych czynności w bardziej formalne zajęcia, podczas których każdy uczeń wykonuje zadania na kartkach, a wszyscy wykonują to samo zadanie.
Proponowana metodologia opiera się na przybliżeniu uczniom różnych umiejętności, nad którymi pracowaliśmy. W tym celu wykorzystano dialog i realizację proponowanych działań poprzez gry, odgrywanie ról i dynamikę grupy.
To, czego się uczą, daje uczniom umiejętności i pomaga im czuć się lepiej z samym sobą. Wiedzą oni, jak odnosić się do innych i jak pracować w zespole. Kształtowane są umiejętności życiowe.